

Конкурс: «Учуз Пайгъамбар ﷺ ккундучуз»

Гъарсар мусурманди ихъ ккуни Пайгъамбарин ﷺ уъмрикан агъю дапIну ккунду. Пайгъамбарин ﷺ рякъ ухъкан гъаруриз нумуна ву. Аллагъу Тааълайи гирами Къур'андиъ дупна (мяна): «Дугъриданна, Аллагъу Тааълайихъан ва Гъиямат йигъхъан гучIру ксариз Пайгъамбарий ﷺ уткан нумуна а» (сура «аль-Азгъаб», 21-пи аят). Хъа суннайихъди гъягъру жямаят чIуруваларихъан, нукъсанарихъан ярхла шул. Гъаци вуйиган Дагъустандин Гуманитарный Институтди Дагъустандин

мусурмнарин Духовный управление ихъди ва РД-ийн диндин организацион ихъди аьлакьа гъабхру Комитетди хъди сатIиди Мугъяммад пайгъамбарин уъмрикан вуйи Вариреспубликаийн конкурс тешкил апIиди. Думу талитнаъ шагъариан, районариан, саб командаийъ шубур кас ади, шилхъан вушра иштирак хъуз шулу. Конкурс 3 этапдикан ибарат хъибди. 1-пи этап – 17 майдиъ 2-пи этап – 23 майдиъ 3-пи этап – 24 майдиъ. Думу талитнан пешкеш 600 агъзур манат пул хъибди.

Нумрайиъ:

маш 4

Мягълийрихъди аьлакьа имдариз

Мусурмнарин гъиссарик мукучанай...

ИСЛАМДИЪ ВАРИ СУАЛАРИЗ ЖАБАБАР А ВА ДУРАР ФИЦИ ТАМАМ АПИУРУШРА УЛУПНА

Аллагъу Тааълайин ччвурнахъан, гъаму дюн'яийин варидарихъна Рягъим-лур, хъа ахиратдиъ анжагъ мусурмнарехъна. Салат ва салам Мугъяммад пайгъамбарина.

Накъшбанди ва Шазали тариқатарин шейх Абдулжалил Афанди Умаханов

Гъамусяагъ варидюн'яийъ шубуб дин а: Ислам, Христианвал ва Иудаизм.

1. Ислам. Мугъяммад пайгъамбар ва Аллагъу Тааълайихъан вуйи китаб Къур'ан.
2. Христианар. Иса пайгъамбар. Китаб – Инжил.
3. Иудаизм. Муса пайгъамбар. Китаб – Таврат.

Ари гъаму динариъ айидар Аллагъу Тааълайи гъаму дюн'я халкъ апIувалихъ ва думугIанна гъайри, ухъу кечмиш гъахъиган, ахират айивалихъ хъугъра. Гъацира дурар ахиратдиъ женнет, жегъеннем айивалихъ хъугъра, Гъиямат йигъахъ хъугъра, гъарурихъан гъисаб-суал гъадабгъну женнетдиз, ясана жегъеннемдиз гъаърувалихъ хъугъра.

Гъамрарикан Аллагъу Тааълайи ▶▶ 3

маш 6

Имам Магъди фила удучIуру?..

маш 7

Фетва 2: Жиларин ярхи кушар

Бургъанкент уткан ва успагъи гъул ву

ТАБАСАРАН РАЙОНДИН БУРГЪАНКЕНТ ГЪУЛАЪ ГЪАХЪИ АЪЛИМАРИКАН

Табасаран райондин уткан ва успагъи гъуларикан саб Бургъанкент ву. «Бургъанкент» кIуру ччвур дидин бина ккебгъу «Бургъан» кIуру ччвурнаан дуфнайиб ву. Ухъухъна дурубкьнайи мялуматдиинди, Бургъан, Къасум ва Мягърам кIуру шубур гъардаш ади гъахъну. Ари гъаму гъардшар гъахъну кIура Бургъанкент, Къасумкент ва Мягърамкент гъуларин бина ккебгъдар. Гъуландари гъамус

му гъулаз «Цийи гъул» кIура. Дупну ккундуки, 30-пи йисарин эвеларий Бургъанкент Табасаран райондин райцентр вуди гъабхъну. Му гъулаъ яшамий шули ва ляхин апIури гъахъну Темирхан Шалбузов ва Таригъули Юзбеков. Гъацира му гъулаъ ужудар ахъю алимар ади гъахъну. Ари гъийин ихъ макъалаийъ ухъу му гъулаъ гъахъи алимарикан, имама-рикан ктибтидихъа.

Гъацдар агъюваларикан мялум вуйи алимарикан гъахъну Бургъанкентдиъ имамвал гъапIу агъайир. Мялуматар туву касарин гафаринди ва дураризра чпиз абйирихъан гъеебхъубдиинди, сифте имамвал апIури гъахъну кIуру алим Пъажи Муртазьялди. Дугъан къаляхъ му гъулаъ Мягърагъ гъул'ан вуйи алим Пъосейн Аъли кIуру кас лихури гъахъну, хъа Гъабибуллагъ кIуру алим. ▶▶ 5

«АС-САЛАМ» ГАЗАТДИН 20 ЙИС ХЪПАХЪДИ

«Ас-салам» газат чапдиз удубчъвну 20 йис хъпахъди аьлакьалу вуйи футболн турнир кълуи гъубшну. Думу турнир «Учзу ихъ Пайгъамбар» ва вари пайгъамбар ккундучуз кълуи лозунгдихъди гъубшну. Думу талит Семендер поселокдин «Спартайин» площадкаийн гъубшну. Талит ачмиш аплури, аьлимари душваъ иштирак шулайидариз вяза-наситгъят гъапну. Дурари, фунуб ляхин аплурушра, марцци ният ади дубхъну ккуниваликан ва гъацира му талит фу бадали аплурайиб вуш, ктибтну. Серенжем кълуи гъабхурайидарин гафариинди, му

талитнан мяна анжагъ саб газатдин юбилей къайд аплуб дар, му гъацира варидюн'яийи Пайгъамбарин терефназ ккунивал улупру акцияра ву. Натижайиъ му талитнаъ «Степной поселок» кълуи команда гъалиб гъабхъну. Кълубпи йишв телеканал «ННТ-йи» гъибисну, хъа шубубпи йишв - «Альбурикент» командайи. Му талитнаъ 48 команда иштирак гъахъну. Талит тешкил гъапдари вари командйириз мушваъ иштирак хъпан чухсагъл къайд гъапну, аьхиреъ вари даридари сатиди дюаъра гъапну.

РД-ЙИН ГЛАВАЙИ «ГЪИРХЪЛЯРИНА» ЗИЯРАТ ГЪАПНУ

РД-йин Главайи Дербентдиъ айири «гъирхъляр» накъваригъна, душвагъ фаркъат дапнаи 40 шагъиддин накъвариина зиярат гъапну. Р. Г. Абдулатиповди гъапну: «Мушваъ гизаф гирами инсанар фаркъат дапна, ухъу дурар къваълан гъаъну ккундар. Дербент ухъу вари чълурбдихъан марцц дапну ккунду, ари гъадмуган му шагъур дугъриданна марцциб хъибди». Хъасин Главайи думу накъвар айи йишвар уткан ва марцц аплуб тубшурмиш гъапну. Хъасин РД-йин Глава Дербентдин кълуин мистаз гъушну ва душваз гълору инсанарихъди сюгъбат гъубхну. Къваин дапну ккундуки, Дербентдиъ айи кълуин мист Урусиятдиъ варитлан кюгъне мист ву. Думу 733-734-пи йисари тикмиш гъаплуб ву.

ДАГЪУСТАДИН ГЛАВАЙИ ТЕКЕЛИФ КАПРА

Варидюн'яийн мусурмнарин аьлимарин союздин генеральный секретар шейх, доктор Аьли Мугъиддин аль-Карадагийин чи кечмиш хъпахъди РД-йин Главайи текелифнан кагъаз хътапну. «Гълорматлу шейх, доктор Аьли Мугъиддин аль-Карадаги! Дагъустан республикаийн ва гъацира йиз терефнаан яв чи кечмиш хъпахъди увуз, яв хизанариз, багахълуйириз текелиф капрача. Аллагъу Тааълайи учвуз сабур туври. Дугъриданна ухъу Аллагъу Тааълайихъан вухъа ва Дугъахъна къяляхъра хътакурхъа. Гълит Аллагъу Тааълайи дугъан гунгъарин аьфв аплри», - дупна телеграммайиъ.

США-ЙИЪ МУСУРМАН СТУДЕНТАР ЙИВНУ ГЪИЙИХНУ

Северная Каролина штатдиъ сари шубур мусурман студентар йивну гъийихну: 23 йисаъ айи жилир, дугъан 21 йисаъ айи хпир ва думу хпирин 19 йисаъ айи бицину чи. Гълунширин гафариинди мусурмнари саризра манигъвал аплурдайи, лайикъ вуйиси чпин мяишат гъабхурайидар вуйи. Хатгалу тахсиркар 46 йисаъ айи агеист вуди гъахъну. Дугъу, полицияйиз дуфну, чав гъапубдикан ктибтну. Дупну ккундуки, США-йиъ кми-кмиди мусурмнарин терефназ гъамцдар инсафсуз ляхнар аплру дюшюшар шулу. Гълит Аллагъу кюмек ишри!

ИГИЛ-ИН «ИГИТВАЛАР»

ИГИЛ-ин боевикари Мосул шагъриъ айи библиотекайикк бомба ккивну, дугълубкнну, душваъ айи вари китабар гълургну, кълури хабар тувра ТАСС агенствойи. Цъа алабхъну думу шубуб мертебайин зданийр гълургну. Библиотекаийн гълятдиъ кълуруш боевикари Иракдин культураийн агълзрариинди китабарик цъа кипну. Мялум вуйибси, 10 агълзуртлан артухъ томариинди китабар гълургну. Дупну ккундуки, ИГИЛ-ин боевикари чпи наан гълушишра, душваъ айи культураийн

архивар тланкъ аплура, библиотекейирик цайир кирчра. Яни саб гафниинди, халкъдин тарих ва культура терг аплуз чалишмиш шула.

АЪХЪЮ ЙИШВАН БИЦИ БАЛИН ИБАДАТ

ИБАДАТДИКАН

Саб ражари Абу Язид аль-Бастами йишвандин ибадат аплуз гълуджвну. Думу гълуджвган, дугъахъди чан байра гълуджвну. Йишв лап ахъюб вуйи, ва байра йишвну ибадатназ гълуджвз гъеле лапра бициди имийи, гъацци вуйиган язухъ гъабхъи адаши бализ гъапи:
– Нивк! аплн йиз бай, улихъ ярхи йишв хъими. Бали адашихъан гърхру:
– Хъа уву гъаз гълуджвнва?
Адаши гъапи:
Йиз бай, узуз гъамци гълуджв, дупна. Бали гъапи:
– Йиз Аллагъу Тааълайин Чан китабдиан вуйи гафар къваинди имийиз (мяна): «Дугъриданна, яв Агъайиз, я Мугъаммад», аьгъяди ву, уву ва саспи увухъди гълугърудари йишвандин шубуб пайнакан кълуб пай ибадатнаъ гъаплуб, хъа саспиган дидин гъацц, ясана

шубуб пайнакан саб пай» (сура «аль-Музаммиль», 20-пи аят). Хъа Пайгъамбарихъди гълуджврудар фузар ву?
Адаши жаваб туву:
– Дугъан асгъябар.
Бали адашикан кълун гъапну:
– Аллагъу Тааълайиз ибадат аплури яв багахъ хъува-лихъ узу мягълрум маплана адаш.
Адаш гълйран духъну, балихъинди илттиклу:
– Я йиз бай, уву гълелелиг яшариккнакъан дуфнадарва.
Бали жаваб туву:
– Узуз дадайи фици цъа кипруш гълубкъюнзуз: дугъу сабан бици гакълларик цъа кипуйи, хъасин гъадра-рихъанмина ахъюдарикра цъа кипбан бадали. Узуз Гълйямат йигъан Аллагъу Тааъла узхъанмина хъюгъди кълури гълчурзуз, хъасин ахъюдарихъан.

Адашиз Аллагъу Тааълайихъан гуч! гъабхъи ва дугъу гъапи:
– Аллагъу Тааълайин улихъ уву яв адаштлан заанди вува.
Гъламус фикир аплнаичва, мусурмнар, ихъ гъламу ибадатнахъна фициб аьлакьа ву? Ухъкан фуъ йишвну ибадат аплуз гълуджвруу? Пайгъамбари гъапну: «Учву йишву гълуджвну ибадат дапну ккунду. Дугъриданна думу ичв улихъна вуйи гълукълу ксарин аьдат ву - Аллагъу Тааълайихъна багахъ хъуб, гунгъарихъан ярхла хъуб, жандак узълрарихъан азад аплуб ву» (имам Тирмизи, аль-Байгъакъи, ибн Асакир, ас-Субуки). Йишвну ибадат аплуб гълукълу лезет ву. Гълаци вуйиган, гълукълу ксар йишв улубкъан шад шуйи, хъа думу улдубчълвган - пашман.

Мугъаммад-Аьриф Аьбдуллаев

<p>Учредитель Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана</p> <p>Редакционный совет Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ</p>	<p>Заместитель муфтия РД Махди-хаджи МУТАИЛОВ</p> <p>Главный редактор Азиз МИЧИГИШЕВ</p> <p>Редактор Ансар РАМАЗАНОВ</p> <p>Канонический редактор Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ</p> <p>Корректор</p>	<p>Шарафудин ДАШДЕМИРОВ</p> <p>Дизайн, вёрстка Мухаммад МУСАЕВ Иса ОМАРОВ</p> <p>Менеджер Мухаммад ХИРЯСУЛАЕВ Абдулсабир АХМЕДОВ</p> <p>При перепечатке ссылка обязательна. Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».</p>	<p>Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.</p> <p>Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.</p> <p>Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____</p> <p>Тираж 2.000 экз.</p>	<p>Сдано в печать 02 марта 2015 г. в 20:00</p> <p>Адрес редакции 367015, РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова 13а.</p> <p>Телефоны: Редакция: (8722) 51-85-22. Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24.</p> <p>E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru</p>
--	---	---	---	---

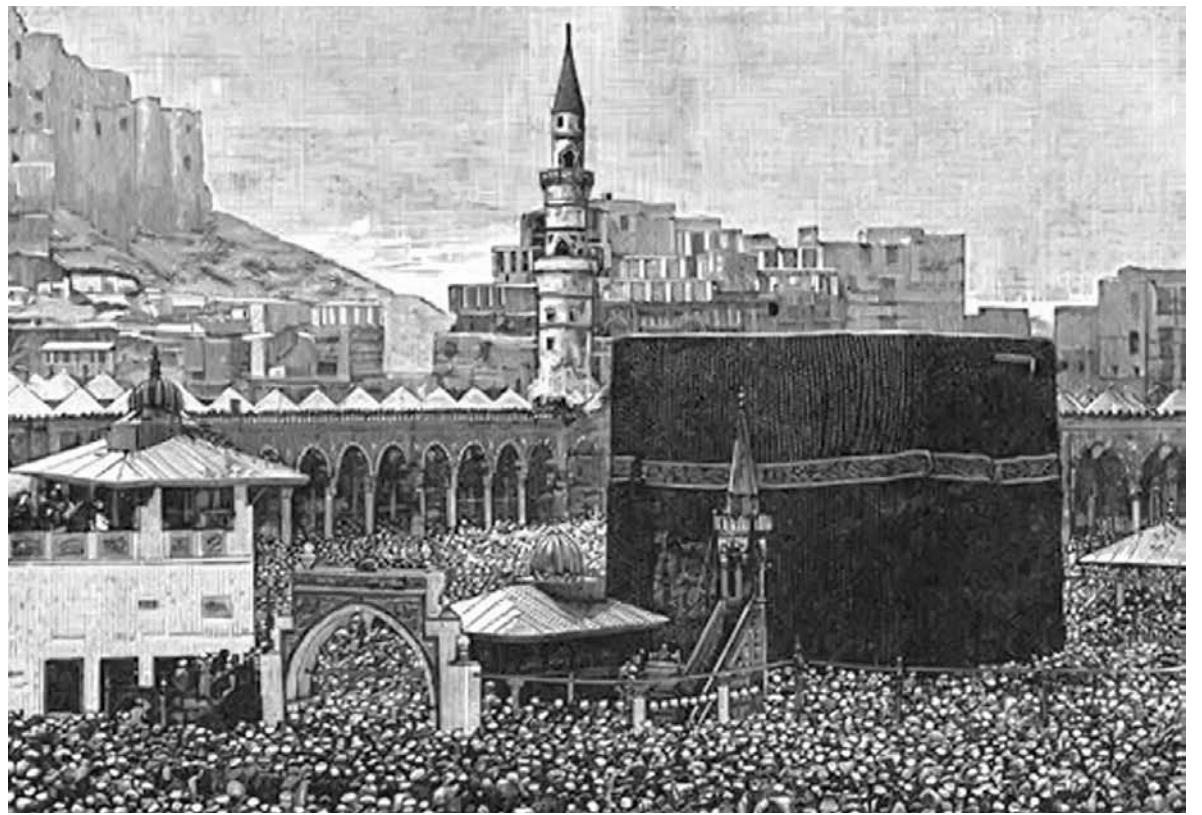

Мусурмнарин гъиссарик мукучанай . . .

1 « инсанариз Чав гъау пайгамбарарихъанмина хабар тувну, гъадарин гъисабнаан ву гъау зиихъ ухъу ктуху шубур пайгамбарра. Исламдиъ акъидайин асас пай: «Аманту биллагъи» - узу Сар Аллагъи айивалихъ хъугъназа; «ва малаикатигъи» - малаика айивалихъра хъугъназа; «ва кутубигъи» - Аллагъу Тааълайи инсанарихъна гъау китабарихъра; «ва расулюгъи» - Пайгамбарарихъра; «валь явмиль Ахири» - Гъиямат йигъахъра; «ва билъ къадари» - Аллагъу Тааълайин къадарнахъра хъугъназа. Учвур рябкъюрайиганси, пайгамбарарихъ хъугъувал кѳуруган, душваъ гизаф къадарнади «расулигъи» дибикна, яни сар пайгамбарарихъ ваъ, хъа вари пайгамбарарихъ. Миди мусурмнар вари пайгамбарарихъ хъугъувал улупура. «Аль-Бакъара» сураин 285-пи аятдиъ дупна (мяна): «Учу пайгамбарарин арайигъ фаркъвал апѳурдарча ва дурарихъ варидарихъ хъугърача». Эгер фужкѳа гъау вари пайгамбарарихъ хъугъурдарш, думу гъякълу мусурман шуладар. Ислам диндиъ варидариз машгъур салават а: «Я Аллагъи, салат, салам ич пайгамбарарина Мугъяммад, Адам, Нугъ, Ибрагъим, Муса, Иса... гъамци ахиризкъан» («Далаилул Хайрат», 87-пи маш).

Гъау салаватдиъ ич пайгамбарар кѳури, гъарурин ччвурар текрар апѳура: Мугъяммад, Муса, Иса... Ухъу му ччвурар лап багъаллу вухъуз. Ухъу дурариина варидарина салат ва салам хурахъа. Дурар ухъу нумуналу аглар вухъуз. Дурар ккундухъуз ва дурарихъна гъорматра уьбхюрхъа. Ав, дупну ккундуки, дурарин арайин ваританна ухъу ккунир, ваританна заанди деркнайир Мугъяммад пайгамбар ву. Гъарури чан ужудар гъиссар, ужудар фикрар гъадму ччвурнахъди алакълу апѳуз чалишмиш шулу. Париждиъ Мугъяммад пайгамбарарии-

зулум, зарар, дерд хъгъюбкъну, диндин душмнар сабшвнуб ражари думу йивну йикѳуз чалишмиш гъахъну. Диндин душмнари Пайгамбариз ва Дугъан асгъабариз агъ апѳуз даршлусдар читинвалар улупну. Асгъабар Эфиопийиз гъушну ва душваъ айи гъякълу паччагъ христианин Нажашийи мусурмнар ахъю хушниинди къабул гъапѳу. Жяфар ибн Абу Талибди паччагъдиз аьрабарин Ислам гъяйиз вуйи ва гъюбан къяляхъ вуйи уьмрикан ктибтан, Къур'андиан Иса пайгамбар ва дугъан дада Мар'ямдикан вуйи сура «Марьям» гъурхган, христиан паччагъдин улариан нивгъар гъягъюз хъюгъю. Дугъу гъапну: «Ичв Къур'андиъ ва ич Инжилиъ дупнайиб саб ву». Ва гъаци дугъу мусурмнар ужуйи къабул гъапѳу. Аллагъу Тааълайин дин яркъу апѳу рякъюъ гизаф читинвалар гъахъну. Амма гъи ухъу Ислам дин вари дюн'яйигъ тарабгънайибдин шагъидвал апѳурахъа. Мусурмнарин къадар тахминан 1,5 миллиард кас ву. Западдиъ айидариз ухъу сабдиканра агъдрударси имбудариз улупуз ккунди а. Хъа думу ляхин дици дар. Узу мединститутдиъ урхурайи вахтари (1963-1969 й.), гъудган апѳу гизаф студентар агъяйизу. Гъадму вахтна айи коммунистарин гъюкмиз дилигди, дурари гъудган апѳуи. Хъа дурарикан асас пай медицинаин илмарин кандидат, докторар, жорбежюр мед. учрежденирин руководителар гъахъну. Магъа сакъюдар кѳваинра апѳурза.

шбанди тѳарикъатдиз илтѳиклунза. Думу касди гъапну: «Аллагъу Тааълайи, узу гъякъ рякъюхъна гъяйизкъан, узу ярхи уьмур тувну». Гъадму читин йисари Мягъячгъала шагърин улихъдин райотделин начальник, полковник, рягъматлу К. С. Укмасов чан служебный машиндикъди хулаз гъюри, сабуну хулан ракин хъябкъри, гъудгнар апѳури гъахъну. Хъа мицдар мисалар гизаф хуз шулзухъан. Исламдин, аьраб гъюкуматарин руководителар вари мусурмнар ву. Вари учебный заведенир, студентар, мялимар, вари интеллигенция Исламдин мялимар ву. Кафарин Кавказдин республикийрин улихъ хъайидари Рамазан Абдулатиповди, Рамазан Кадъровди, Юнусбек Евкуровди карикатурйирин гъякънаан ижмиди гъапну: учу, мусурмнари, террор ва зулумкар ляхнар къабул апѳурдарча. Учу Францийигъ Пайгамбарарина капѳу карикатурйиризра гъаршу вуча. Хъа гъамус Западди ухъуз, мусурмнар, фукѳара агъдрудар кѳуру гафар гъякълудар вуш лигай. Ислам диндиъ гъар жвуми йигъ инсанди чан жандиз асас фикир тувру йигъси дебккна: гъудгниз гъягъяйиз жандак жибкѳуб, тѳубарин шибар алдатѳуб ва гъ.ж. Диндин тереф кѳуруш, Исламди мусурмнаркан чиб-чпихъди ужудар аьлакыйиригъ хъуб, агъирвал дѳуб, тмунуриз чѳурувал дарапѳуб, кучѳал дарапѳуб ва гъ.ж тѳалаб апѳура. Дишагълийирикан чпин жанар ккеркѳуб, утканвалар чан жилириз гъитуб тѳалаб апѳура. Жилирра хпирра чпин хизан ижми апѳуз чалишмиш духъну ккунду. Хъа гъамус лигай Западди шулайибдиз: жиларин чиб-чпихъди вуйи бракар, жиларинна дишагълийирикан арайигъ айи аьлакыйир. Му ляхнар ади хъувал дурарин фикриинди «цивилизация» ву. Хъа чпиз хас дарубдиз дурари

тягъна йивури шулу. Ари гъау ляхнарилан арайиз гъафиб ву карикатурйир каувалра. Мушваъ ахъю роль уйнамиш гъапѳу гъацира тиражди, пули ва рекламайи. Аммаки Аллагъу Тааълайи гъийин йигъаз Чан дин фици марѳциди гъибтнш, ари гъийин йигъланминара гъаци уьбхиди, иншаАллагъ. Пайгамбарин ччвурарин арайигъ Гъябибуллагъ «Аллагъдин ккунир» кѳуру ччвурра а. Дугъан уьмригъ Аллагъу Тааълайи Думу фици уьрхюри гъахъну, гъи думу имдруганна дугъан тереф гъаци уьбхиди. Хъа карикатурйир кау ксариз, иншаАллагъ, чпиз лайикъ вуйи аьзаб рубкъур. Хъа ухъу, аьдати мусурмнари, фу дапѳу ккунду?

1. Якъинди аннамиш дапѳу ккундуки, му дюн'яйигъ шулайиб вари Аллагъу Тааълайин амриинди шулайиб ву.
2. Ухъуз, мусурмнар, му карикатурйир читин имтигъан ву.
3. Аллагъу Тааълайиз ва Мугъяммад пайгамбариз дурарикан саб зарар адар.

Ухъу, мусурмнари, му карикатурйириз гъамци жаваб тувдихъа:

1. Хъанара артухъди ихъ Пайгамбар ккун апѳидихъа.
2. Хъанара артухъди Исламдин къанунар тамам апѳуз чалишмиш хъидихъа, гъадрар бадали ихъ Пайгамбаригъ Чан 40 йис гъабхъихъанмина женг гъубхну.
3. Жуван хасият ужу ва уткан апѳан бадали артухъдиси жув'ин ляхин гъабхидихъа.
4. Аллагъу Тааълайи мусурмнар мицдар карикатурйир каъбахъан азад апѳуб ккун апѳидихъа.
5. Аллагъу Тааълайин ихъ умматдихъна вуйи рягъимдувалик умуд кивдихъа ва гъамд апѳурхъа Аллагъу Тааълайи ухъу карикатурйир каърударикан дарапѳан.

Аллагъу Тааълайин дин яркъу апѳу рякъюъ гизаф читинвалар гъахъну. Амма гъи ухъу Ислам дин вари дюн'яйигъ тарабгънайибдин шагъидвал апѳурахъа. Мусурмнарин къадар тахминан 1,5 миллиард кас ву.

на карикатура капѳу ксарикан фу пуз шулу? Дурариз дугъин аьлхъюз, Дугъан рякъюъди гъягъюрайи мусурмнарин гъиссарик кучуз ккун гъабхъну. Саб мусурмнарин ваъ, хъа жара конфессийиринна. Гъаз гъапиш вари пайгамбарар чиб-чпиз гъардшар ву. Санур пайгамбарин терефназди гъапѳу ляхникан тмундаризра тясир тувра. Гизаф къадар жорбежюр салаватар уч дапѳунайи «Далаилул Хайрат» кѳуру китабдин 66-пи машнаъ дибикна: «Я Аллагъи, салат, салам Мугъяммад пайгамбариз, Мусайиз ва Исайиз». Исламдин аьлимариз варидариз агъяди вуки, фици мусурмнари вари пайгамбарар ккун дапѳу ккундуш. Хъа Париждиъ карикатурйир каърударин кѳулизкъан гъорадар, чпи фукъан инсанарин гъиссарик кучнуш. Фукъадар инсанарин хъял ва нянят дурари чпиина гъадабгъура. Ухъкан гъарсар, думу фуж вушра, му дюн'яйилан женнет, жегъеннем айи йишваз гъягъиди. Мугъяммад пайгамбарар учв гъау дюн'яйиин илмиди фукъан вушра

Дагъустандин Здравоохраненияин министрди гъилиху, хъа гъамусяьт республикаин ахъю мед. учреждениийин руководитель И. М. Ибрагимов ужур Накъшбанди тѳарикъатдин мюрид ву. Гъацира диндин ляхнарин улихъ шлур, Накъшбанди тѳарикъатдиъ айир ву Дагъустандин мединститутдин мялим, медицинаин илмарин кандидат Хасмугъяммад-гъяжи Абубакаров. Учв 6-пи курснаъ айиган госпит. хирургияин мялим айич Асланов Аьгъмад Сулейманович. Думу Здравоохраненияин министерствойин кѳулин хирургди лихури гъахъир ву. Къюд йис улихъна думу Буйнагъскдиз Накъшбанди тѳарикъатдин шейхдихъна нубатнан ражну гъафнийи. Думу узухъна гъафиган, учуз чиб-чпи агъю гъахъунчуз, ва шадвалиан дугъан улариан нивгъарра гъягъюз хъюгънийи. Дидиз улихъна думу Саид-эфендийин мюрид вуди гъахъну, думу кечмиш хъпан къяляхъ узухъна гъафну. Дугъу Шазали тѳарикъатдин 700 ражари урхру вирд хъапѳурайи, узу думу Накъ-

Нивк'ан уягъ гъахъиган

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

«Альгъямдуллагъи лази агъ'яна бяъда ма аматана ва илайгъи ннушур». Мяна: «Гъямд ибши Аллагъдиз, кечмиш хъпан къяляхъ уягъ гъапѳуриз ва ухъу Дугъахъна къяляхъ хътакидихъа».

Мяълийрихъди аьлакьа имдариз

ГЪЯДИС САБИЕВ: «ИСЛАМДИН ГЪАВРИ ХЪУЗ ХЪЮГЪЮВАЛИИН ЛАП ШАД ВУЗА»

Гъядис Сабиев 1981-пи йисан РД-ийн Казбековский райондин Буртунай гъулаъ бабкан гъахъну. 1999-пи йисан чпин гъулаъ школа ккудубкбалан къяляхъ ДГПУ-ийн музыкаийн факультетдик урхуз кучиьну. Образованияйинди музыкаийн мялим ву.

– Эгер ухъу яв уьмриз циьб улихъна гъилигиш, жюрбежюр мяълийир апури шоу-бизнесдиз ахю хъуркувалар гъахъниав. Эстрада гъибтну, нашидар урхуз хъюгъбаз фу себегъабхъну?

– Дюзди кпуруш, гъадму музыкаийхъ хъайи вахтна киваъ фициб-вуш гъагъишин шуйиз. Узу апурайиб къабул шулдайзуз. Ухъуз агъяхъузки, гъарсар кас Аллагу Тааьлайи марцивалихъ халкъ гъапну, яни гъакъвал къабул апуруди. Узу йиз сабли нашид гъурхан, ужудар ксарин гъялкъайи гъахъунза, алимарихъди таниш гъахъунза. Амма сабдихъан гучуьуз: гъаму ляхнихъ узу хъюгъну, хъасин дипур кпури. Сабсана дюшош айи: бицидихъанмина гъудган апуруган, гъарган саб узу киваьлан гъапну дюаь урхури шуйза, дидин мяна гъамциб вуйи: «Я Аллагу, Узуз анжагъ гъялал ризкъ тув!» Белки, Ал-

лагу Тааьлайи му йиз дюаь къабул гъапну шул ва йиз уьмур гъаддиан ужуб терефназди илттибкпну шул.

– Кючейигъ уву варидариз аьгю шулахъиди, гъаз гъапиш циьб улихъ вахтари мяълийир апури, хъа гъамус нашидар урхури варидариз уву аьгъа. Гъамци варидари увуз фикир туврайивалихъна фици лигурава?

– Дидиз саб аргухъ фикир тувурдарза, амма душваъ саб хатгаллувал а. Адлу аьлим Магъди-гъажи Абидовди кпури гъеебхъунзуз, сар касди чав апурайи ляхнигъ ихласвал улупуш, Гъиямат йигъан Аллагу Тааьлайи думу савабнахъ мягърум апуру. Гъаци вуйиган, узу дицдар дюшошариз фикир тутрувуз чалишмиш шулаза.

– Хъа яв киваъ «аднан уьзур» айин?

– Эгер дюзди кпуруш, йиз дициб «иццувал» гъадму вахтари авайиз. Хъа гъаруриз жвуван киваъ дициб адрувал улупуз даршул. Хъа гъамус диндин гъаври ахъган, думу ляхнар лап рягъят гъахъну.

Йиз къяляхъ шликла узкан фукла кпури гъеебхъган, машинаъ инчи ади думу хабаъ дисурза.

– Уву нашидар урхуз хъюгъхъанмина яв уьмур фици дигиш гъабхъну?

– Инсан гъарвахтна сикинвалихъна, киван рягъятвалихъна гъюз чалишмиш шулу. Хъа думу ляхнарихъна сарихъанра гъюз даршул. Аллагу Тааьлайиз ибадат гъякълуди апуз хътрюгъдикъан гагъди. Магъа гъаму аьхиримжи йисари, узу диндин гъаври ахъуз хъюгъхъанмина, му ляхнар узуз лап рягъятди вузуз. Амма гъар йиз улихъ уьмригъ гъахъикъан

гъалатлар киваин гъахъиган, киваантлан Аллагу Тааьлайикан дурарин аьфв апуб ккун апуруза. Гъаз гъапиш, шоу-бизнесдиз ади, узу фтихъна инсанариз теклиф апури гъахънуш, гъамус гъаври гъахъунзу. Хъа гъамус Аллагу Тааьлайи узуз гирами Мекка, Мединайигъ хъуз, ужудар ксарихъди аьлакъйиригъ хъуз мумкинвал тувну, гъамд ибшри Аллагъдиз. Узуз гъаму шагъригъ гъахъи харжи хабракан ебхъруган, думу шулайиб ухъухъ даршул кпури хиял шулу, гъаз гъапиш узу йиз юлдшарин гъялкъа бегъемди дигиш гъапунза.

– Уву Заур Салиховдихъди сатиди нашидар урхури шулва. Дестейиз фици сатги гъахъунчава?

– Ич коллективдиз Мугъям-мадгъаиб Исламов лихурайи, аьраб нашидар урхур, гъадмукаан ужур кас. Думу Турцияйиз урхуз гъушган, учу аьраб чалниинди нашидар урхурихъ мягърум гъахъунча. Хъасин учуз Заурин кандидатура улупну. Дугъахъди гъорюшмиш духъну, вари суа-

лар ачмиш гъапган, му десте ачмиш гъапунча. Магъа гъамус сад-швнуд йисан арайигъ учу сатиди лихурача, гъамд ибшри Аллагъдиз.

– Яв уьмриан саб аьламан дюшош йипа.

– Саб дюшош киваин апициза. Учуз нашидар урхуз теклиф гъапну сумчригъ сар дишагъли дуснайи. Сумчир ккудубкбалан къяляхъ, думу учухъна гъафи. Лугуруш, думу урус дишагъли вуйи. Дугъу гъапи: «Йипайчва, учу узкан гъапчрача?! Узкан фу шулаш аьгъдарзуз!» Гъаму вари мавлид гъябгъюри имидикъан гъагъди думу дишагълин улариан нивгъар гъягъюри гъахъниийи. Аьхирки думу дишагълийи гъапи: «Узу Дагъустандиз яшаммиш хъуз гъидиза, мусурманрихъди гъякълу мусурман дишагълиси яшаммиш хъидиза».

– Уву яв уьмриан фу гъозлеммиш апурава?

– Гъарсар касдиз Аллагу Тааьлайи имтигъан тувру, гъадму кас фици шулуш лигуз. Узу Аллагу Тааьлайихъан вуйи имтигъандиз ккилигураза ва думу имтигъан лайикъ вуйиси тувуз Дугъан кюмекра ккун апураза.

Сюгъбат гъубхур
Аьгъмад Евпатов ву

Магъа яв душман, фикир тув...

УХЪУ ГЪЯКЪ РЯКЪЛАН АЛДАЪБАН БАДАЛИ, ИБЛИСДИ ГИЗАФ ЗЕГЪМЕТ ЗИГУРА

Гъийин заманайигъ саспи инсанари чиб-чпихъди аьлакъйир пуч апура, чиб-чпи душнарси дисура, амма дурариз гъякълудиз чпин душман фуж-вуш аьгю шулаза. Аллагу Тааьлайи Чан гирами Къур'андигъ дупна (мяна): «Дугъриданна иблис ичв душман ву, ва учу думу душманси дисай». Аькълуду касди, чан дуст фуж-вуш ва душман фуж-вуш, аьгю дапну ккунду. Чан дустрахъди ужуб аьлакъа уьбхюб герек ву, хъа душман терг дапну ккунду. Жагъл касдин камивалар юкълу ву:

1. Саб себегра адарди хъял гъовал;
2. Чан нефсдиз ккуниб апувал;
3. Мал-девет нягъакъ рякълу харж апувал;
4. Чан дуст фуж вуш, душман фуж-вуш, бегъемди аьгъдрувал.

Мидихъди сабси фикирлу касдин гъайгъушнара юкълу ву:

1. Жагълвалихъан фикирлуди хъувал;
2. Батгил ляхнарихъан нефс ярхла апувал;
3. Девет хайирлу ляхнаригъ харж апувал;
4. Чан дуст фуж вуш, душман фуж-вуш, аьгъювал.

Вагъб бин Минбагъ кпуру аьлимди гъапну: «Саб ражари иблисдиз Ягъ'я алахъуру ва дугъ иблисдиз кпуру: Кидибт узуз инсанарин тлабаьтарикан. Иблисди кпуру:

1. Сабси жюрейиндар гъаму увусдар шулу, дицдарикан фуклара апуз шулдарчухъан;

2. Къюбпи жюрейиндар ич хилигъ айидар ву, бицидари тупрахъди фици тамшйир апуруш, учура дурарикан гъаци тамшйир апури шулча;

3. Шубубпи жюре инсанар варитлан читнидар ву. Гъаз гъапиш, учу думу гунагънан ляхин апуз алаури шулча, хъа дугъу, думу ляхин гъапубси, швумалвалар зигури, Аллагъдихъна туба дапну хътакуру. Гъаци дурари учу гъизигу зегъмет зяя апуру. Гъамцдар инсанарикан учухъан фуклара апуз шулдарчухъан.

Гъаци вуйиган, гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир, ухъу гъаму шубубпи жюре инсанарикан хъуз зегъмет дизигну ккунду. Ав, ухъу гунгъарра апури шулхъа. Дурар ухъуз ккундира, яни аьгъядира, даккундира арайиз гъюра. Амма гунгъар гъапну кпури, ккебехъну дусну ккундар. Ухъу гъапну чпуру ляхнин Аллагъдикан аьфв апувал ккун дапну ккунду. Ужу хъибдийи, эгер гунагъ гъапубси, ухъу туба апури гъахъиш. Гъамци гъапиш, ухъу Аллагъдиз ккуну ва нянятлу иблисдиз даккнидар хъидийи.

Гъудгнин вахт багахъ гъабхъиган, иблисди чан къушумдиз инсанарихъна гъягъюб ва дурар думу ляхнихъан ярхла апул амуру апуру. Эгер дурарихъан инсанар алдатмиш апуз дархъиш, дурари гъадари апурайи гъудгнин рукнар, ясана суждийр тамамди апуз манигъвал апуз чалишмиш шулу.

Хъа эгер мицира дархъиш, гъудган апурайи касдин юкъл дон'яйин ляхнариин машгъл апуз чалишмиш шулу. Эгер му ляхинара тамам апуз дархъиш, иблисди чан къушум дийибтпну гъюлеризди гатлабхъуз амуру апуру. Хъа эгер ухъу дурарихъ хъпехъури гъахъиш, иблисди ухъу чахъна багахъ апуру.

Саб ражари Аллагу Тааьлайи иблисдиз Пайгъамбарихъна гъябгъюб ва дугъан сулариз жавабар тувуб амуру апуру. Иблис яшлу касдин суратниинди, хилигъ маргъра ади, Пайгъамбарихъна гъюру. Пайгъамбари гъерху: Фуж вува ва фу бадали дурнава? Иблисди жаваб туву: Узу иблис вуза. Аллагъдиз, яв вари сулариз жаваб тув кпури гъаунзу. Пайгъамбари гъерху: Эй нянятлу иблис, йиз умматдиз швнуб жюре душман аяв? Иблисди, йицихъуб жюре, кпури, жаваб туву ва ктуху:

1. Уву йиз сарпи душман вува;
2. Аьдалатвалиинди чан ляхин апурайи имам;
3. Аллагъдиз табигъ вуйи деветлу кас;
4. Ариш-вериш гъякълувалиинли апурайир;
5. Аллагъдихъан гучпуру аьлим;
6. Насигъят тувру муьмин кас;
7. Рягъимлу юкъл айи муьмин;
8. Гъар вахтна тубайихъна хътакуру;
9. Гъарамдихъан ярхла вуйир;
10. Гъарвахтна гъудгнин дижикпну гъузрувалиин эллешмишди вуйир;

11. Гизаф садакъа тувру муьмин;
  12. Ужуб тлабаьт хъайир;
  13. Жара инсанариз мянфяьт хру кас;
  14. Къур'ан аьгъюр ва гъарвахтна думу урхур;
  15. Йишвну, имбудар даахнайи вахтна, Аллагъдиз ибадатвал апуру.
- Пайгъамбари хъанара гъерху: Йиз умматдикан яв дустар фужар вуяв? Иблисди, яв умматдикан йишуб жюре дустар айиз, кпури, жаваб тувну, ктухуру:

1. Инсанарихъна дугъри дару, гъякълвал адру гъяким;
  2. Деветлу такабур кас;
  3. Гъякълвал адру ариш-веришчи;
  4. Арагъ убхъру кас;
  5. Инсанар гъизмиш апуру;
  6. Зина апуру;
  7. Йитимарин мал-мутму ипуру;
  8. Гъудган апуз кагълвал апуру;
  9. Зякят тувувалихъан ярхла вуйир;
  10. Аьхират киваьлан гъапну, гъаму дон'яйин метлебарихъ хъергнайир.
- Сар аьлим касди гъапну: «Дугъриданна ухъу ихъ юкълу душман айиваликан аьгю дапну ккунду, ва дурар ктухну:
1. Ухъуз кучлар апурайи дон'я;
  2. Гъарурин чан нефс;
  3. Иблис;
  4. Инсанарикан вуйи иблис, яни чпуру хасиятган дуст. Гъамцир касдихъан ярхла духъну ккунду, фицики дугъу увуз ужуб ккун апураш, ясана харжиб ккун апураш, аьгю апуз шулдар.

Бургъанкент уткан ва успагъи гъул ву

1 « Аълим Гъябибуллагъдин къяляхъ имамвал гъапІну Малла Мисрийи ва дугъан бай Зейфудинди. Мистар хъяркъяйиз Советарин девриъ эвеларигъ имамвал гъапІну Мугъяммад Гъяжимугъяммаддин бали.

Гъяжи Муртазали адлу аълим, 12 касдин кІулиъ ади ликри гъяждиз гъушур гъахъну. Дурар гъяждиз гъягъбахъди аьлакьалу саб гъядисара а. Гъяжи Муртазали гъяждиъ айи вахтна думу аьрабарихъди таниш гъахъну.

Чпи наънан вуш аьгъю дапІну, гафчІал апІури, аьрабари дугъаз саб ляхин аманат гъапІну. Дурари гъапІну: гъаму учлантина гъубуз гъаму шубуб чІеъри ичв юрдаригъ кив. Гъяжи Муртазали чаз гъурубкъу аманат тамам апІури чпин гъулан исихъ думу чІеърийр кивну. Гъулан яшлуйирин гафариинди, аьхиримжи вахтаризхъан думу гъарар имиди вуйи.

Мугъяммад ибн Гъяжимугъяммад 1910-пи йисан Бургъанкент гъулаъ «Бяхъарин» тухумдиъ, нежбер Гъяжимугъяммаддин хизандиъ бабкан гъахъну. Чпин насларикан варитан аьхю абайиз Ражаб кІуру, дугъан бай Гъарахан, дугъан бай Гъяжимугъяммад, хъа - Мугъяммад. Дугъу сифте илимдин аьгъювалар чпин гъулаъ Гъюсейнаъли ал-Марагъийихъ, хъа малла Шефиуллагъдихъ ва Зирдягъ гъулан аълим Мугъяммаддихъ шубуд йисан урхури гъахъну. Германияйихъди дявдин улихъ йисари, атеистари дебкнайи гъизгъин гъюкмиз дилигди, думу жиниди НитІрихъ, Этег мягъяларин аълимарихъди гъюрюшмиш шули гъахъну, асас вуди чан варитІан ккуни устаз Мугъяммад ал-Зирдягъийихъди.

Девлет-мулкар колхоздиз бахиш апІбан къяляхъ, думу гъадушваъ вафалуди лихури гъахъну. 1949-пи йисаз Шариабтдин къанунар кІулиз гъахури, гъулан жямьябтдин улихъ шулу. Дявдин къяляхъ гаш йисари гумихъ ихтилат-насигъят туври, дугъу жямьябтдиз чаз чан устазарикан гъеебхъу ихтилат ктибтуру: **Саб ражари Иса пайгъамбар чан юлдишхъди дяъват гъабхуз гъягъюраридар, чпин гаш'вал ккетІябхъюз,**

Табасаран райондин Бургъанкент гъул

уъл ипІуз дусру. Дурарихъ къюреддигъна шубуб уьлин ккиккар хъади гъабхъну. Сабунуб Иса пайгъамбари ипІуру, къюбниб дугъан юлдиш. Иса пайгъамбар булагъдихъна шид убхъуз гъягъюру, уч хъадакнугъафиган, лигуруш, шубубни ккикк хъимдар шулу. Дугъу юлдишхъан ккикк набши, кІури гъерхру. Дугъу хабар дариз, кІури жаваб тувру. Дурари чпин рякъ ярквараантина давам апІуру. Хъана гаш гъабхъиган, дурари хюрч апІуру ва чпин гаш'вал ккетІябхъюру. ИпІбан хъяляхъ, Иса пайгъамбари гъяйванатдин кІурбар уч дапІну, кІуру: «Аллагъу Тааълайин амриинди гъабч яв чІиви гъялназ - жандиз!» Гъяйванат жандиз дуфну, ярквран дериндиъ дубгъу. Иса пайгъамбари юлдишхъан хъанара гъерхру: «Аллагъу Тааълайин гъюрматнаан, увуз рякъюди гъаму гъяйванатдик жан капІбан аьламатра гъябкъюнувуз, йип, шубубни ккикк набшиди?». - Аьгъдарзуз, - жаваб тувру дугъу. Дурари чпин рякъ давам апІуру. Дурариз саб яркъу ва дерин нир алабхъган, Иса пайгъамбари чан суал хъанара текрар апІуру. Юлдишин жаваб хъанара гъазиб шулу. Хъана дурар рякъюн шулу. Саб къадар

манзил рякъ ккадапІган, Иса пайгъамбар дугъужеуру ва саб йишвахъна гъванар уч дапІну кІуру: - Аллагъу Тааълайин амриинди гъизилиз илтІикІай! Гъадму бицІи гъелди дурарикан гъизил шулу. Иса пайгъамбари дурар шубуб гъварчназ пай апІуру ва юлдиш кІуру: - Гъамрарикан сабуну пай узуз, тмунуб увуз, хъа шубубнибсана кІуруш, гъадму ккикк гъипІуриз ибшири. Ари гъадмуган дугъан юлдиш, уз гъипІунза, кІуру! Иса пайгъамбари, чаз гъурубкъу гъизиларра гъадму касдиз гъитну, чан рякъ давам апІуру. Думу кас, чаз гъурубкъу гъизилиш мюгътал духъну, ва дидкан гъапІуйкІан, кІури, дугъужеуру вахтна, дина къюр кас расалмиш шулу. Гъябкъю гъизилиш бахил гъахъдари думу гъизилин эйси йивну йикІуз мясляът апІуру, вари гъизил чпиз гъубзбан бадали. Дурарин чІуру къастнан гъавриъ ахъу эйсии дурарикан чав чІивиди гъитуб, хъа гъизилсана кІуруш, шубуб йишваз пай апІуб тІалаб гъапІну. Саб вахтналан дурариз гаш шулу ва дурарикан сарнур ипІруб хуз гъягъюз йикърар апІуру. ИпІруб хуз гъягъюруин кІулиз гъамциб фикир гъюру: - ГъапІуз уз гъи-

зил дурарихъди пай апІуру? Гъач уз дурариз ипІрубдик агъу капІза, дурар зегъерламиш хъиди, вари девлетдин эйси уз хъиди. Хъа гъизилин базахъ гъузнайи къюбридарисана кІуруш, ипІруб хуз душнайир йивну йикІуз ва гъизил чпин къюрддин арайиъ пай апІуз йикърар апІуру. ИпІруб хъади гъафир дурари йивну йикІуру, ва агъу капІнайи ипІруб гъипІган дурарра йихуру. Гъябгъюру саб вахт, ва Иса пайгъамбар чан асгъябарихъди гъадму рякъюъди хъадакнугъюри шул. Гъизилин базахъ хъайи майтар улупури, дугъу кІуру: Му уьмриз дикъатниинди фикир тувай ва му дюн'яйин алдатмиш'валарихъан ярхла йихъай!

Мугъяммад ибн Гъяжимугъяммаддиз гъахъну къюр бай: Аълимурад ва Гъяжимугъяммад. Дугъу гъазира Ислам илмин аьгъювалар чан ва варис-мирасарин баяриз тувну. XX-пи аьсрин 50-пи йисарихъанмина гъулан жямьябтдин улихъ гъахъну дугъан бай Аълимурад. Дугъан хтул Аьбдуррагъман-гъяжи, чпин абайин изин гъадабгъну, гъамус гъадгъан рякъюъди гъягъюра. Думу касди 2004-пи йисхъансина чпин гъулан имамвал апІура. Чпин абийрин илмин рякъ давам апІури, Аьбдуррагъман-гъяжийи гъамусра аълим касдихъна гъягъюри, чан илмин аьгъювалар яркъу апІура. Аьхю абийрилан гъубзу китабханайикан му касди чаз мянфяът ктабгъура. Гъит Аллагъу Тааъла кюмек ишри!

Дашликент гъулаъра аълимар гъахъну кІур: Сеид Гъясан, дугъан гъардаш Маллабай, Сеид Гъясан баяр - Гъябибуллагъ, Шефиуллагъ, Мугъяммад ва Рафиуллагъ. Малла балин баяр Тажуддин ва Несреддин - вари илимлу ксар вуди гъахъну.

Мялумат тувдар:

Гъяжимугъяммадов Аълимурад-гъяжи Гъяжимугъяммадов Аьбдуррагъман-гъяжи Мугъяммадович - имам

ГъибикІур

УртІларин Ханмугъяммаддин бай Аьбдул МутІалиб-гъяжи Гъязрати Аълиев

Аьф апІина

Аьф апІина ич, Аллагъу Тааъла,
Жигъил вахтна алдагънуш къяни ликар.
Зигъим ашра, гъахънийза диндин аьвам-
Вахтниинди швумал дархъи тахсиркар.

Аьф апІина ич, Аллагъу Тааъла,
Гъич духъну ккундайзуз Яв диндин мисккин.
Гъит, уларикик рякъру-дярякъру аьлам
Гъамускъана ишри Исламдиъ сикин.

Саб чІевъ гунгъар уч дапІнашул узур,
Вижна кадру ахмакъ яшнан йисари.
Иблисди дамах капІнушул узукра,
Гъаддин хажалат айиз гъи гъиссаригъ.

Аьф апІина ич, Аллагъу Тааъла,
Гъязур вуза йигъ - йишв апІуз Увуз сужда.
Аьфв апІина ич, Аллагъу Тааъла.
ДарапІди ккудубшуб фарз вуйи, бурж дар.

Аьфв апІина ич, Аллагъу Тааъла,
Чан вахтна дарапІуб гъи вузуз гъяйиф.
Аьфв апІина ич, Аллагъу Тааъла.
Бизар хъидарза зат апІуз Яв тяриф.

Аьф апІина, аьф апІин, ккуни Аллагъ,
Къибла терефназди илтІикІу касарин.

Аьф апІина, аьф апІин, массан Аллагъ.
Марцци Исламдиз илтІикІнай гъарсарин.

Аьф апІина, аьф апІин, Рягъман Аллагъ,
Жизби гъалатІар деетнуш лукІари.
Аьф апІина, аьф апІин, жумарт Аллагъ,
Иблисди кІвахъни гъапІу ич юкІварин.

Аьф апІина ич, Аллагъу Тааъла,
Гъардиз лайикълу кымат Туврур вува.
Инсан чав ву хрур чаз уж'вална бала
Гъякъ-нягъякъ абгърур Тек Уву вува.

ЦийикІултІан текрар апІуз ккундузуз:
- Аьф апІина ич, Аллагъу Тааъла.
Фициб аьгъвалатнаъ ахъишра уз,
Яв лукІ вуйивал гъархидарза, валлагъ.

Анжагъ Уву, анжагъ Уву, Сар Уву
Ужувларин ужубсиб пай капІрурва.
Анжагъ Уву, анжагъ Уву, Сар Уву
Къюби дюнйирин къисмат гъял апІрурва.

Гъар дюшюшнаъ, илагъки гъалатІ гъахъиш,
Увухъна тІалаб хъади илтІикІурза.
КІван гъиссаригъ удудубчІвру дерд абхъиш,
Сабпи нубатнаан анжагъ Увуз кІурза.

Анжагъ Увук, анжагъ Увук, Увук Сар,
КкудудубкІру умуд кайиз, Первердигар.
Гъич сабанра уз ва дурар.
Духъну ккундарзуз ягъурсуз севдигар.

Жегъеннедин, Женнетдин гъякълувалихъ,
СиратІ гъядухъ ва Мизан терезарихъ,
Ахиратдин йигъан шлу Мяъшарихъ,
Жавабдарвал гъисс апІури, хъугъраза.

Мункар - Накирин гъерхбарихъ - хъерхбарихъ,
Накъвдиъ хъуз ккайи гъамлу аьзабарихъ,
Гъадрарихъди сабси Яв жумартвалихъ,
Гъич саб кІвахънивал адарди, хъугъраза.

Аллагъдихъан, гъюкмарихъан гудручІди,
Тараш апІрудар читин дар гъи агуз.
Аллагъдикан ккун апІури учІруди,
Учвхъандира хъибдарзухъан ккарагуз.

Ваъ, ваъ! Шаир духъну ккундар фендигар,
Гъарсари чав гъапІубдин туври жаваб.
Варидариз ахъуз Аллагъ - Первердигар,
Дугъан улихъ гъарсари тувди жаваб.

Пирмугъямед КЪАСУМОВ

АЪХИРАТДИЗ ГЪЯГЪЮРИ . . .

ЙИКИУВАЛ ФУ ВУ ВА ЙИКИУВАЛИН КЪЯЛЯХЪ РЮГЪНАКАН ФУ ШУЛУ?

Инсанди учв бабкан духъну саб вахтналанмина Аъхиратдикан фикир аплуз хъюгъру. Дидкан аьгъю шулу, эгер ухъу ихъ жандин айти айи илмарихъ хъпехъури гъахъиш. Инсандиз вари гъаму дюн'я тувнийишра, дугъу Аъхиратдикан фикир апидийи. Фу чав му дюн'яийи гъапишра, учв мушваъ гъудрузруб гъарсариз аьгъя. Ухъу гъапиганси, му ляхникан варидариз аьгъя, амма саспидариз дидкан фикир аплуз ккундар.

Йиклувал фу ву?

Инсандин жанди Аллагъу Тааьлайиз ккуни вахтназкъан либухури гъубзру. Дугъан аъхир гъафиган, ищру духъну, ясана саб жара сеbeb дубхъну думу дюн'яийан гъягъюру. Йиклувал Аллагъдихъан ۞ вушра, думу ляхин Аллагъу Тааьлайи Аъзраил малаикдийина табшурмиш дапна.

Кечмиш шулайрихъна

Аъзраил малаик гъювал
Вари жара малаикарси, Аъзраил малаикра нурикан дапнайир ву ва гъаддиз думу саб вахтна гизаф йишварий хъуз мумкин ву. Дугъу саб ляхин аплура клури, имбу ляхин аплуз шулдар клуруб адар. Ригъди сабси вари дюн'яийиз фици акв тувруш, гъаци Аъзраил малаикдихъанра саб йишв'инди миллионариинди инсанарин рюгъар жандиан адагъуз шулу. Гъарсар малаикдиз чаз ухшар вуйи кюмекчи малаикар тувна. Ужур, гъякълу кас кечмиш гъахъиган, сабпи

ражну дугъахъна машнаъ нур, разишин ади малаикар гъюру. Гъадрарихъди Аъзраил малаик гъюру ва дугъахъди сар, ясана сакъюдар чаз мютлюгъ вуйи, ужудар ксарин рюгъар адагъру малаикар хъуз мумкинвал а. Ужудар ксарин рюгъар адагъру малаикар, гунгъар кайи ксарин рюгъар адагъру малаикархъан фаркъвал айидар ву. Гунгъар апирударин рюгъ адабгърудар члуру машнан, рягъим адрудар шулу.

Кечмиш шулайи вахтна инсандин гъял фициб шулу?

Ужуб, гъякълу уьмур хъаплу ксариз Женнетдин ракнар гъарган тлаъна. Пайгъамбари ۞ дупна: «Гажниан шид фици рягъятди удубзуруш, ужур касдин рюгъра гъаци адабгъуру». Шагъидариз думу аьзаб рябкъюрдар, аьлава вуди дурариз чпи гъаму дюн'ятлан ужуб дюн'яийиз гъягъюрайивал аьгъю шулу.

Пайгъамбари ۞ Угъюд гъазаватдиъ кечмиш гъахъи Аьбдаллагъ ибн Аьмрин бай Жабириз гъапну: «Увуз яв адаш фици къабул гъапинош аьгъявуз? Думу гизаф утканди къабул гъапинош». Яв адашди гъапну: «Я, Аллагъ! Узу инсанарихъна къяляхъ апинош, гъадрариз Аъхиратдин утканваларикан ктибтуз!» Аллагъди ۞ гъапну: «Къяляхъ аплувал адар. Уьмур саб ражну тувруб ву, хъа уву мушваъ айиваликан Узу дурариз хабар тувдиза».

Гъаму дюшюшдин къяляхъ Аллагъу Тааьлайи гъамциб аят гъапинош: «Аллагъдин ۞ рякъ-

юъ йивну гъакъидар, кечмиш гъахъидарикан гъисаб мапнанай. Дурар чивиди ими ва Аллагъди ۞ чан рягъимлуваликан тувубдийн разиди ву» (Къур'ан, 3:169, 170). Ужуб рякъ хъаплу кас ужуб гъялнийинди кечмиш шулу, хъа гунагъкарин йиклувал лапра аьзабнануб шулу. Пайгъамбари ۞, кечмиш шулайи вахтна думу ляхниз хас вуйи дюьйир урхай, клуийи.

Йиклувалихъан гучи дапну ккундин?

Аллагъдихъ ۞ хъугъну, ужудар ляхнар апиру ксариз йиклувалихъан гучи дубхъну ккундар. Ухъу фикир апирухъа, гъаму дюн'яийин акв, утканвалар дирчну, фици гъягъюр, клури. Думу дици дар, иллагъки ухъу гъаму читин дюн'яийан рягъибдиз гъягъюрхъа. Фана дюн'яийин ерина ухъуз гъаргандин Аъхират шулу. Кечмиш хъували инсан гъаму дюн'яийин читинваларихъан уьрхюру, фицики инсан къаби гъахъиган, дугъаз фунуб вушра ляхин аплуз читинди алабгъуру. Кечмиш хъпан къяляхъ рюгъ Аллагъдин ۞ улихъ дугъубжвуру. Эгер ужур кас вуди гъахънуш, малаикари думу рюгъ Аллагъдихъна ۞ рубкъайиз хъади гъябгъюру. Малаикари думу рюгъназ салам

тувру ва гъерхру: «Шлинуб ву му рюгъ? Фукъан уткануб ву му рюгъ!». Ва жаваб тувру: «Му рюгъ гъудган апиру, ушв бисру касдинуб, садакъа туврурунуб ва Аллагъ ۞ бадали гъаму дюн'яийин вари читинваларикк аьгъ гъапиу касдинуб ву». Аллагъди ۞ думу рюгъназ салам тувру ва малаикариз амур апиру: «Гъайибхай му рюгъ къяляхъ чан накъвдиз, наан дугъан жандак кивнаш, фицики дугъу Мункар ва Накирин суалариз жаваб тувну ккунду». Хъа гунагъкрин рюгънахъди мици утканди гаф-члал апиурдар, думу къяляхъ чан накъвдизди гатлабхъуру. Накъвдиъ Мункар ва Накири гъамцдар суалар тувру: «Шлиз икрам апиури гъахъунва? Фуж вуяв Пайгъамбар? Фуну дин хъапунва?» Эгер думу касди му дюн'яийин ужуб уьмур хъапни гъахънуш, дугъу му

суалариз жаваб тувиди. Ихъ арайиан гъушдариз фициб пешкеш аплуз шулу?

Инсан гъаму дюн'яийилан ушбалан къяляхъ дугъан вари аьмалар дерккру. Дугъаз гъубзруб гъаму дюн'яийи чав гъапиуб ву. Эгер дугъу мянфяаьт кайи ляхнар гъапинош, дугъаз Аъхиратдиъра дидкан кюмек хъибди. Месэла, эгер дугъу саб ужуб китаб гъибикнош ва думу китабдикан инсанари мянфяаьт ктабгъуруш, гъарсари ктабгъу мянфяаьтнакан кечмиш духънайиризра кюмек хъибди. Гъацдар ксариз ухъкан мянфяаьт хъпан бадали ухъура дурарин ужудар ирс агълар духъну ккунду. Дурари гъибту мал-мутму Ислам диндиз харж апиури гъихъиш, дидканра дурариз гизаф мянфяаьт хъибди.

Имам Магъди фила удучивуру?..

Имам Суютийин «Аль-Гъави» китабдин 472-пи машнаъ дупна: «Имам Магъди футнайин вахт уллубкъди, ва вари гъарам гъялалси дарапди гъидар».

Хъа имам Магъди чав фууж ву? Думу ухъу вари чаз ккилигурайи, Пайгъамбарин ۞ гъядисарий дупнайи кас ву. Аллагъу Тааьлайи думу гъади, жилиин лазим дару ляхнар лап артухъ гъахъиган, гъякъвал илимдруган, хъанара жилиин гъякъвал дебккуз клури. Хъа учву фикир туврадариучва, белки думу вахт дубхънашул? Гъи вари гъаци илтгибкна, харжиб гъапинош клубнир шула, хъа ужвал – къувватсузвалин лишанси дибисна. Аьраб гъюкуматарий шулайибдикан ктибтубкъан герек дар, варидариз думу ачухъди рябкъюра. Душварий шулайи ляхнари вари мусурмнарив хажалатвал тувра. Исламдиз, мусурмнарив къаршуди, саспидари фу ляхнар апиураш, ухъуз рябкъюрахъуз. Думу шулайиб вари нафтдихъди аьлакълу вуйиваликанра ухъуз хабар ахъуз. Фужариз вуш гъадму ккадабгъурайи нафтли эйсир хъуз ккунди а клури, фукъадар инсанарин ифи удубзура. Гъачай, Имам Магъди гъювалин лишнарихъди таниш хъу-

хъа ва дурар ихъ гъийин йигъахъди тевхъа. Ибн Гъажар Аль-Гъайтамийи чан вахтари Имам Магъди гъювалин лишнарикан китаб гъибикнош. Магъа думу гъядисарикан сануб: «Мусурмнарин арайий футна хъибди. Саб терефнаъ думу (футна) циб гъабхъиган, жара терефнаан ккебгъди. Ва гъамци гъубзди, завариан «Дугъриданна ичв

амир (аьхюр) Имам Магъди ву», клури дарпидикъан гагъди. Фици гъаму гъядис гъийин йигъахъди алакълу вуда! Варидариз рябкъюрахъуз аьраб гъюкуматарий шулайиб. Сабан Египетдиъ рзисузвалар ккергъну, хъасин Тунисдиъ, хъа Кувейтдиъ, Бахрейндиъ, Иорданияийи, Ирандиъ, Мароккойиъ, Жибутдиъ, Алжирий, Иракдиъ, Емендиъ. Хъа ухъу зиийхъ

дупнайи гъядисдиъ му ляхнарикан киван апирадаринош: «Мусурмнарин арайий футна хъибди. Саб терефнаъ думу (футна) циб гъабхъиган, жара терефнаан ккебгъди». Абу Саид аль-Гъудрийихъан дуфнайи гъядисдиъ Пайгъамбари ۞ клура: «Аъхиримжи вахтна йиз уммайиина аьжу къаза-балйир гъиди чпин гъякимарихъан...» Гъаврий гъахъунчва? Бала гъибди гъякимарихъан. Гъачай фикир апиухъа, гъадму гъюкуматарий шулайи ляхнар фу бадали шула? Думу ляхнарин сеbeb гъякимарин политика ву, дурариз шлин вушра ифи удубзну, чпин жибар ацлуз ккун шула. Имбубдикан учву фикир апиной. Хъа саб ляхин ашкарди ву – Магъди гъювал лапра багахъ дубхъна! Багарихъди му футнайин аьхир хъибди. Ва гъядисдиъ дупнайиганси: «Дугъу (Имам Магъдийи) му дюн'я гъякъвалихъна хъибди». Уьмур гъадмукъан уткан вуйиб хъибдики, чивиди айидариз, Аллагъди ۞ кечмиш дапнайидарра чиви дапну, дурариз фукъан Магъдийи девлетнахъди ва Аллагъдин ۞ рягъматдихъди дюн'я абцнаш улупуз ккун хъибди».

Фетва 1: Банкдиъ жвуван счѣт

Суал: Узу Кувейтдиъ лихураза. Дурарин гъюкуматдин къанундинди узу лихурайи фирмайи узу банкдиъ счѣт абццуб ккун апѴра. Эгер узу банкдиъ счѣт абцциш, гунагъ шулин?

Жаваб: Гъямд ибшри Аллагу-диз ﷺ, салат ва салам Пайгъамбариина ﷺ, Дугъан хизандиина ва вари асгъябариина. Эгер ухъу счѣт абццрайи банкдиъ процентар алди вуш, думу гъярам шула. Хъа эгер увуз, думутанна гъайри жара рякъ адарш, счѣт абццуз шулвухъан, душваз ваританна цѣиб вуйи къадар пул хъипри. Амма думу абццуз лазим вуйибтѣан артухъ пул миибан. Эгер уву, сарира увуз гуж дарапѣди, процентар али банкдиъ счѣт абцциш, думу шариаѣтдинди гъярам ву. Аллагу Тааълайи дупна (мяна): «Ужудар ляхна-риъ, Аллагу Тааълайихъан гучѣрувалиъ чиб-чпиз кюмек апѣинай, хъа гунагъна-нубдиъ, душманвалиъ кюмек маѣанай» (сура «аль-Маида», 2-пи аят).

Хъа эгер счѣт процентар алдру йишваъ абццраш, дидиъ гъярам вуйиб фукѣара адар. Уву жара гъюкуматдиъ яшамш шулава, гъардаш, кми-кмиди Аллагу Тааълайин гирами Къур'ан урх, Пайгъамбарин ﷺ уъмрикан артухъси аъгъю апѣин, ужудар ксарихъди аълакъйир уърх, харжидарихъан ярхла йихъ. Аллагу Тааълайи гирами Къур'андиъ гъафлатвалиъ айидарихъди сюгъбатнаъ хъували ужуб дару тясир тувру, дупна.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

Фетва 2: Жиларин ярхи кушар

Суал: Жили ксариз ярхи кушар гъитуб суннат ву кѴру гафар гъакълудар вуйин?

Жаваб: Саб кѴрууб. Имам Муслимди Анас асгъяб-дихъан хъгапѴрайи гъядисдиъ дупна: «Пайгъамбарин ﷺ кушарин ярхишин ибарин гъацѣахънакъан вуйи». Имам Аъгъмад ва Абу Давудди Айшайихъан хъгапѴра Пайгъамбарин ﷺ кушарин ярхишин ибарихъан исина, хъа гъюнарихъан зиина вуйи кѴруи. Къюб кѴрууб. Ихъ Пайгъамбарихъан ﷺ ухъухъна кушар гъитбан саваб а, хъа алдапѣбан гунагъ а кѴруи хабар дуфнадар. Шубуб кѴрууб. Пъалал вуйи ляхнар кѴвантѣан ва марѣци ният ади апѴруш, дурарихъанра Аллагу Тааълайи саваб тувру.

Жилариз ярхи кушар гъитуб сунна дар, амма ихтияр айи ляхин ву. Хъа эгер сар шликѣа кушар, Пайгъамбарин ﷺ суннайихъди гъягъ-юз кѴруи, марѣци ният ади гъитраш, дидхъан Аллагу Тааълайи саваб тувру, иншаАллагъ. Хъа эгер думу кушар дишагълийири ухшар

хъуз, ясана сар жарариз ухшар хъуз, дишагълийири къабул хъуз кѴруи гъитри гъахъиш, думу хай шлуб дар. Пъайифки, ихъ вахтна са-спи жигъилари шубариз чпи къабул ишри кѴруи ярхи кушар гъитра. Думу хай шлу ляхин дар. Гъит Аллагъ ﷻ кюмек ишри.

Натижа:

Фетва 3: Кушар кѴруди рангламиш апѴуб Фетва 4: КѴру хиджаб

Суал: Кушар рангнахъди кѴру апѴуб Гъиямат йигъ хъубкърайибдин аъламатарикан саб ву, кѴру гафар дюзидар вуйин?

Жаваб: Дугъриданна Гъиямат йигъ багахъ дубхънайибдин аъламатарикан саб кушар кѴруди рангламиш апѴуб ву, гъеле думу рангнахъди кушар рангламиш апѴуз гъярам дапѣнашра. Гъаддикан кѴваин дапѣна имам Аъгъмаддиланмина дуфнайи гъядисдиъра. Муслимди Жабирихъан вуйи гъядис кѴваин дапѣна: «Мекка гъибису йигъан Пайгъамба-

рихъна ﷺ Абу Кахафа хъади гъафну. Дугъан мужри ва кѴлин кушар лизидар вуйи. Думуган Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Дурар кѴрубдихъди дарди, жара рангнахъди рангламиш апѣинай». Имам Нававийи гъапну: «Ихъ фикриинди, жиларира, дишагълийирира лизи куш уър, ясана гъарху рангарихъди рангламиш дапѣну ккунду, хъа кѴру рангнахъди гъярам ву.

Натижа: Кушар кѴрубдихъди рангламиш апѴуб Гъиямат йигъ улубкъурайибдин лишнарикан саб ву. Дици вуйибдин далиларра улупна.

Суал: Алабхъру хиджаб кѴруб хъувал шартѣ вуйин?

Жаваб: Гъямд ибшри Аллагу Тааълайиз, салат ва салам Мугъяммад пайгъамбариина, Дугъан хизанариина ва асгъябариина. Саб кѴрууб, Аллагу Тааълайи гирами Къур'андиъ дупна (мяна): «Эй инсанар, Учу ичв жандкар ккеркѴру палат халкъ гъапѴнча...» (сура «аль-Аъраф», 26-пи аят). Пъацира Аллагу Тааълайи дупна: «... ва гъит чпин утканвалар улулупри ...» (сура Ан-Нур», 31-пи аят).

Къюб кѴрууб, «Сунану Абу Давуддин» китабдиъ гъядис дубхна. Душваъ дупна: «Гъит дишагълийири чпи халатарихъди ккеркри», - кѴру аят гъафиган, Мединайиъ айи дишагълийири дурарихъди чпи ккеркуз хъюгъну. Шубуб кѴрууб, дишагълийи-рин хиджабдин саб улупнайи ранг адар, дишагълийиризи фициб вушра палат алабхъуз хай шулу, эгер думу Шариаѣтдин гъаму къануна-

риз тѣлукъ шулаш:
1) Думу палат жвувахъинди фикир тувуз жалб апѴруб дубхъну ккундар;
2) Жандин лиъ рябкъруб дубхъну ккундар;
3) Алабсруб, жвуван гъенде-мар улупруб дубхъну ккундар;
4) Вари жандак ккебекруб дубхъну ккунду;
5) Жиларин палтариз ухшар вуйиб дубхъну ккундар.

Натижа:

Мусурман дишагълийин алабхъру палат кѴру рангнантѣан дархъуб шартѣ дар, эгер зиихъ улупнайи шартѣариз тѣлукъ шулуш, фициб рангнануб вушра алабхъуз хай шулу.

Аъгъмад Шариф ан-Наасан, Сирийин аль-Баба региондин муфтий. Аъраб чѣалнаан тасѴрума гъапѴр Мугъяммад-Амин Мягъяммадрасулов ву

Ккудубшу убмѴр къяляхъ апѴуз шлуб дар

Саспи вахтари ухъу дустарихъди чай убхъури дуснайиган, кѴулиз имбударсиб дару саб фикир гъюру. Думу къюркълин цѣиси цѣа кирибчну, дубгру. Эгер гъадму фикриин уъмриъ саб ра-жарикъан дугъужвну, фикир дарапѣиш, гизаф ляхнарин гъаври адарди гъузуб мумкин ву.

Думу, фици ихъ уъмѴр гъялакди гъябгъюраш, ва фици ухъу думу мянфяаѣт ктарди гъапѣраш, гъаддикан вуйи фикир ву. Магъа гъамус йиз 32 йис тамам дубхънайиз, амма сацѣиб вахт улихъна узу фтикан-

къан хабар адру бицѣи веледси вуйза. Яшлу уъмѴр айибдиканкъан фикир дарапѣру бицѣи велед вуйза. Ккудубшу уъмриз фукъан дих гъапѣишра, думу къяляхъ апѴуз шлуб дар. Бицѣи вахтна кѴваинди имийиз, узу саб сюгъбат кайи видеойиз гъилигнийза. Душвак сар яшлу касди хажалатвализ фикир туврайи ва гъаму дюн'яйиан гъушдарикан, зяяди вахт гъапѣдарин хажалатнакан ктибтурайи. Хажалатвал зяяди ккадапѴ вахтан шулу, рякъюху-лиъ гъабхъибдин шулу. Хъа уъмѴр плѣнка дар - думу

къяляхъ апѴура шулдар. Жвуван ккудубшу уъмриз лигури, жвуван жвувахъна вуйи рафтар дигиш апѴуз шулу, Аллагу Тааълайи ухъуз туву вахт ужудар ляхна-риз ишлетмиш апѴуз шулу. Пъаци вуйиган, муар гъи, гъамусааѣт тамам апѴуз хъюгъну ккунду, жара йигъа-риз гъибтну ккундар, гъаз гъапиш думу йигъаз ухъкан гизафдар му дюн'яйиан гъягъюзра мумкин ву. Ухъу гизаф месэлийири фикир тутрувди гъитрахъа, амма дурари ихъ уъмриъ гизаф ляхнар зяяди гъаъра. Вахт гъубкѴрдар кѴру гафар – кучѣлин гафар ву. Вахт а, ва, думу вахт фтихъди абцѣну ккундуш, аъгъяди ккунду.

– Аллагу Тааълайихъ хъугъу касди гъунш-диз гиран ктапурдар, - гъамциб гъядис а кѳури гъебхъунуз. Гъадму гъякълуб вуйин?

– Ав, думу гафар ихъ Пайгъамбариндар ﷺ ву. Гъядисди дупна: «Аллагу Тааълайихъ ва Гъиямат йигъахъ хъугъу касди гъит чан гъуншйириз гиран ктадапѳри».

– Инсан кечмиш духъну фаркъат гъапѳубси накъвдихъ урхру талкъиндиз далил айин? Думу урхуз хай шулу кѳуру саркъан агълю суннайин аьлимар айин, дарш думу ихъ абйири чпи адабгъу аьдат вуйин?

– Табаранийи чан «Аль-Кабир» китабди Пайгъамбарин ﷺ асгъаб Абу Умаматдин гафар улупна, дугъу гъапну: «Узу кечмиш гъахъиган, Пайгъамбарин ﷺ гъапиганси фаркъат апѳинай узу». Пайгъамбарин ﷺ ухъуз амур гъапну: «Ичв гъардшарикан фужкѳа кечмиш гъахъиган, учву думу фаркъат апѳинай, дугъан накъвдин жил сабси дебккнун, гъит учккан сари, дугъан накъвдихъ дугъужвну, йипри: «Эй, фулану кас, фулану касдин бай. Кечмиш духънайири жаваб тувру: «Гъякъ рякъѳин мудам апѳин учу, гъит Аллагу Тааъла рази ишри увкан», хъа учвуз дугъу кѳуруб ебхъурдарчвуз. Ва гъит талкъин урхурайири йипри: «Узкур ма харажта аьлайгъи мина дун'я (уву фици му дюн'я дипнуш, кѳваин апѳин)...» ва гъамци му талкъин чан аьхириз урхуру.

Ибну Арабийи гъапну: «Инсан фаркъат гъапѳган, дугъхъан дишлади талкъин урхуб ужу ву, яни мустагъаб ву. Гъади апѳури гъахъну Мединайин агълуийири ва уждар ксари, гъаз гъапиш думу Аллагу Тааълайин гафназ тялукъ шула (мяна): «Уву кѳваин апѳин, дугъриданна, хъугъу ксариз кѳваин апѳували мянфяаьт тувди» (сура «Аз-Зарият», 55-пи аят)

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

Хъа Аллагу Тааълайикан, диндикан кѳваин апѳуз варитѳан мюгъгаж'вал айи вахт малаикари гъисаб-суал гъадабгъурган шулу (лиг «Гъямишу мавагъибиль жалиль», 2-пи том, 238-пи маш). Имам Нававийи гъапну: «Кечмиш духънайириин талкъин урхбакан кѳуруш, ихъ гъялкъайиан гизаф аьлимари думу урхуб ужу ву, дупна. Думу аьлимар: Къази Гъюсейн, Мугавали, Макъдасий, Рафийий» (лиг «Аль-Азкар», 123-пи маш).

– Сар швуваз гъушу риж а, хъа цѳиб вахтналан жилири дугъаз тѳалакъ тувну. Дурар сатѳи гъахъундар. Гъамус узуз думу швушвди дисуз ккундузуз. Гъадму шурхъан иддаийн вахт ккудубкѳиди узуз швушвди гъюз шулин, думу шуран сабпи жилирихъди сатѳивал гъабхъундар, аьхир?

– Эгер дугъан сарпи жилирихъди сатѳивал гъабхъундарш, ва дурар дугъриданна жара гъахънуш, думу шурхъан, иддаийн вахт ккудубкѳайиз ккилилигди, швуваз гъягъюз шулу («Фикъгъуль Мангъажий», 2-пи том, 155-пи маш). Му гъюкмиз далил ву Аллагу Тааълайин гафар (мяна): «Эй Аллагъдихъ ﷻ хъугъдар, хъугънайи дишагъли учву швушвди дидисну, хъасин чиб-чпихъди сатѳи дархъиди жара гъахъиш, яни тѳалакъ тувиш, дишагъли идда ккудубкѳайиз ккилигурдар» (лиг «Тафсируль Къуртѳуби», сура «аль-Агъзаб», 49-пи аят).

أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَةٍ تَعْتَدُونَهَا

– Русское лото тамши уйнамиш апѳуз хай шулин?

– Русское лото ва гъади жара гъизгъин гъевес тувру тамшйир уйнамиш апѳуз Шариаьтди гъадагъа дапѳна. Аллагу Тааълайи гирами Къур'анди дупна: «Эй мусурмнар! Дугъриданна, пиян апѳурдар ва гъизгъин гъевес капѳурдар шейтѳнин алчагъ ляхнарикани ву. Дурарихъан ярхла йихъай! ...» (сура «аль-Маида», 90-91 пи аятар).

Хъа гъяйѳки, саспидарин ягъ-намус имдар ва гъади саспи вахтари инсанар уч духънайи йишварихъ микрофонариан му гунагънахъна теклиф апѳуру. Дурари думу ляхин чпин аьгъдурвалиан апѳури гъахънушул кѳури, умудлу вухъа ва, гъади вуйиган, дурарикан думу гунагънан ляхин гъибтѳуб ккун апѳурхъа. Гъадира думу ляхнин машгъул вуйи мусурмнар гъаврикк ккаьдихъа: кѳваинди гъибтай, гъярам рякъюьди гъазанмиш гъапѳу пули, мал-мугъмуйи учвуз мянфяаьт тувидар.

– Кечмиш гъахъири нуксанарикан улхуз ихтияр айин?

– Пайгъамбарин ﷺ гъядисди дупна: «Кечмиш духънайири анжах уждар ляхнарикани улхай». Гъаму гъядисдин ачухъ шулаки, кечмиш духънайир анжах ужуб терефнаан кѳваин дапѳну ккунду.

– Швнуд йисхъанмина бицѳири чан ляхнарихъан жаваб тувру?

– Пайгъамбарин ﷺ гъядисди дупна: «Шубурин ляхнар дикѳурдар: 1) даахнайириин, думу уягъ дархъидикъан гагъди, 2) бицѳириин, думу Шариаьтди улупнайи йисариккна ккудрукъидикъан гагъди, 3) амриан душнайириин, амриз гъяйизкъан» (имам Ахмад, № 100–101, 144/6; ад-Дарими, № 171/2; Абу Давуд, № 4398; ан-Насаи, № 156/6; ибн Мажагъ, № 2041; имам аль-Гъяким, № 59/2).

– Саспи вахтари узу жиниди жилирин телефонди учѳври шулза, дугъу шлиз фу бикѳуруш лигуз кѳури. Шариаьтдинди гъади апѳуз ихтияр айин?

– Гирами Къур'анди ва гъядисаригъ дупна: «Чиб-чпихъ ул михъипанай». Жилирин телефонди жиниди учѳвиз хай шулдар ва жилиризира хпирин телефонди жиниди учѳвиз хай шулдар. Думу ляхниз дикъат фикир тувну ккунду.

– Имам Магъди наьнан удучѳвиди?

– Пайгъамбарин ﷺ гъядисаригъ дупнайиганси, имам Магъди ригъ удубѳѳвру терефнаан удучѳвиди, дугъаз Меккаийи гаф тувди, ва думу Байтуль Мукъаддасиь дугъужвиди (Фатаваль Гъядисия, 339-пи маш).

– Къур'андин фуну сурайигъ «мим» гъярф адар?

– «Аль-Кавсар» сурайигъ «мим» гъярф адар

ДАГЕСТАНСКИЙ ИСЛАМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ ШЕЙХА МУХАММАД-АРИФА

ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ АБИТУРИЕНТОВ НА ОЧЕРЕДНОЙ УЧЕБНЫЙ ГОД

Цель обучения – подготовка специалистов со средним и высшим профессиональным религиозным образованием по направлению «культ исламского вероисповедания» квалификации «священнослужитель исламского культа».

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ:

- ✓ в медресе – 3 года.
- ✓ в университете – 5 лет.

ДОКУМЕНТЫ НЕОБХОДИМЫЕ ДЛЯ ПОСТУПЛЕНИЯ:

- ✓ нотариальная копия аттестата или диплома;
- ✓ копия паспорта – 2 шт.;
- ✓ фотокарточки размером 3x4 в количестве пяти штук;
- ✓ медицинская справка Ф 086;
- ✓ копия прививочного сертификата Ф 156/93-у;
- ✓ рекомендация от преподавателя религиозного обучения либо от руководителя мечети (имам) расположенной по месту жительства абитуриента.

ПРИЁМ ДОКУМЕНТОВ С 1 ИЮНЯ

г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136

Наш адрес:

тел.: 8 (8722) 67 55 08; 8 988 294 56 16

– Гъудган апѳруган, жилижвуву кѳул'ин улубкѳуб фарз вуйин?

– Гъудган апѳруган кѳул'ин фукѳара алди хъуб ужу ву, амма думу фарз дар. Гъудгний улупнайи суннатар хътарди гъудган апѳруган, дидин саваб кам шулу. Гъади вуйиган, гъудган чан вари суннатарихъди тамам апѳуз чалишмиш духъну ккунду. Кѳул'ин улубкѳуб саб гъудгнин вахтна ваь, хъа вари дюшюшарий ужу ву.

Рузнама

Апрель

Йигъ	Гъиринд. Ас-Субгъ.	Ригъ гъудуб.	Лисундин Аз-зугър	Гъаркван. Аль-аьср	Лавлан. Аль-Магъриб	Хъитѳирхв. Аль-Гъишаь
1	03:53	05:31	11:56	15:29	18:17	19:47
2	03:51	05:29	11:55	15:30	18:18	19:48
4	03:47	05:25	11:55	15:31	18:21	19:51
6	03:43	05:22	11:54	15:32	18:23	19:53
8	03:39	05:18	11:53	15:33	18:25	19:55
10	03:35	05:15	11:53	15:34	18:28	19:58
12	03:31	05:12	11:52	15:34	18:30	20:00
14	03:27	05:08	11:52	15:35	18:32	20:02
16	03:23	05:05	11:51	15:36	18:34	20:04
18	03:18	05:02	11:51	15:37	18:37	20:07
20	03:14	04:59	11:51	15:38	18:39	20:09
22	03:10	04:56	11:50	15:39	18:41	20:11
24	03:06	04:52	11:50	15:39	18:44	20:14
26	03:02	04:49	11:49	15:40	18:46	20:16
28	02:58	04:47	11:49	15:41	18:48	20:18
30	02:54	04:44	11:49	15:42	18:51	20:21

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир!

Нагагъ учвуз ихъ мусурман диндихъди

аьлакъалу вуйи месэлийрикан гъаври адруб гъерхуз ккундуш, ясана

«Ассалам» редакцияйиз вуйи суал аш,

зенг апѳинай: 8-960-411-19-53, ясана 51-85-22.

Учхъан шлубдин, иншаАллагъ, учу кюмек апѳидича ва ичв

гъулулугъар тамам апѳуз чалишмиш хъидича.